

הקדמה בשנת 1976

במדינה

העם

מלכת האופרטה

חיה של גזרה מאיר
כמחזה בידורי
שנועד לשעשע המונים

המסך עולה על המערכה השלישית. ליש- כת ראשית-משלה. מקהלה של יועצים במנוקלים ובגדי-משי סובבים אשה קשר- שה ומכרכרים סביבה. "יש! יש! יש!" הם שרים בקולות דקים. "אין! אין! אין!" עונה להם גיבורת המחזה. גולדה. ואז מתערכים קולותיהם בקולה שלה. כשהם שרים במקביל. הם: "ישות! ישות! ישות!" והיא: "קישקוש! קישקוש! קישקוש!" קוש!

אחר-כך יוצאים היועצים ואל הלישכה נכנסים שחור-גב וזוחלים, אנשים לבושי סחבות. אחד מהם מתחיל לשיר את אריית "הפנתרים השחורים". גולדה אינה מקשי- בה עד הסוף. היא מורה בידה אל הדלת ושרה את הקטע הבילתי נשכח: "אתם לא נחמדים!"

אבל השיא מגיע רק בתמונה הבאה. ב- רקע נשמעים רעמים. מאחורי-הקלעים מבהקים הברקים. הטלפונים בלישכה מצלצלים ללא הרף. גולדה רצה מטלפון לטלפון. "אבוי! אבוי!" היא צועקת אחרי שהיא מאזינה לדברים היוצאים מבעד ל- אפרכסות.

ואז נכנס לחדר האביר בעל העין האחת. הוא נעמד במרכז הבמה. פוצח את פיו ושר בקול-בוכים: "הבית השלישי הולך לנו..."

כשהוא מסיים את הקטע שלו, פונה אליו גולדה. בליווי מקהלת כינורות צוענים: "האין לנו מושיע?"

"יש!" עונה לה האביר, "הפצצה!" גולדה נאבכת עם עצמה. היא שרה על לבטיה המוסריים והמצפוניים. קשה לה ליטול על עצמה את האחריות הנוראה להר- רות להפעיל את הפצצה הגרעינית. אבל צו ההשגחה מורה לה את הדרך.

"לך בכוחך זה והושעת את ישראל..." היא שרה לאביר בעל העין האחת. היוצא מהלישכה בדילוגים קלים. מסך.

יא בעד בצע-כסף. כאשר נערך ב- שבוש האחרון טכס החתימה, בו מכרה גול- דה מאיר לאנשי עולם-השעשועים האמרי- קאי את הנכונות להפיק מחזה שיהיה מבוסס על תולדות חייה, יכלו אזרחי ישר- אל לראות כבר בעיני רוחם, קטעים נבחר- רים מאותו מחזה. המראות והצלילים עדיין תרושים היטב בזיכרונם.

אלא שיותר מאשר למחזמר נוסח ברודוויי יפים פרקי חייה המופלאים של אותה אשה - וביחוד האחרונים שבהם - לאופרטה נוסח אופנבאך או גולדפאדן. כי האופר- טה, בניגוד לאופרה או למחזה המוסיקלי, היא הצגה הרבה יותר קלילה, שעלילתה היא פארודיה או סאטירה על מצבים מצי- אותיים. דמויותיה נלעגות ומגוחכות. וזו אולי הדרך הראויה ביותר להעלות את פרשת גולדה מאיר על הבמה.

קשה להעלות על הדעת עזות-מצח גדור- לה יותר מו של אשה. האחראית לאחד האסונות הגדולים ביותר בחיי האימה, ש- תקופת כהונתה בראשות-הממשלה תיזכר בהיסטוריה כפרק אפל של טיטמוס ואטי- מות. המסכימה בחייה לשתף-פעולה כדי להפוך את סיפור חייה לשעשוע המוני. והיא לא עשתה זאת בעד בצע-כסף, מה שחשוב לה היא תדמיתה בעיני ההיסטוריה, אפילו אם היסטוריה זו תסופר בתיאטרון האופרטה.

קל לשער, למשל, מה היה מתרחש ב- ארצות-הברית, אילו הסכים הנשיא לשעבר, ריצ'ארד ניקסון, לשתף פעולה עם בדר- נים, כדי להפיק מחזמר על מלחמת וייט- נאם ופרשת ווטרגייט.

אבל ישראל היא ארץ האפשרויות ה- בלתי מוגבלות. במדינה בה מעניקים את אות מלחמת יום-הכיפורים בטכס הגיגי למשה דיין, רק טבעי הוא שפרשת כישלון- נותיה המנומנטלים של גולדה התגלגל לתיאטרון המסחרי, ותוצג שם בצד מחזות כמו אמי הגנרלית.

מלכת האמבטיה הוכתרה השבוע למלכת- האופרטה, ואם זה ימשך בקצב הזה, היא עוד תהסוך למלכת-הקירקס.

שמו של אהוד ("אודי") דיין עלה ל- כותרות לפני שבועות אחדים, בעיקבות שיחתו עם שימרון ("כוש") רימון, ש- הוקלטה על-ידי המיטרה הגרמנית ו- הושמעה בבית-המישפט בפראנקפורט. תוך חקירת הפרשה, עבר חבר מער- כת "העולם הזה" על הארכיון של הש- בוועין, כדי לברר באילו הזדמנויות קוד- מות הוזכר אודי בשבועון זה. חיכתה לו אפתעה.

חבר-המערכת, שהוא צעיר למדי, נת- קל בסיפור שלא היה ידוע לו, ושגיבורו הוא אודי דיין.

סיפור דימיני זה נכתב לפני 21 שנים, והופיע ב"העולם הזה" (1931) באוגוסט 1955. היה זה אחד מסדרת סיפורים עיתוניים, שבהם ניסה אז אורי אבנרי להמחיש אפשרויות שונות לגבי מה ש- עלול להתרחש בישראל בעתיד הרחוק, בעוד 20 שנה, ב-1975. זה היה גם שם הסידרה: "זה קרה ב-1975".

כדי לקרב את המאורעות הדימיניים לקורא, ולגלם את מימד-הזמן באורח אנושי, מילא אבנרי את סיפורו באנשים חיים, שהיו אז ילדים. כך, בסיפור עתי- דני על דיקטטורה פאשיסטית בישראל ("אחריק, בנימין"), היתה אחת הגיבור- רות צעירה בשם מצדה זאבי, בתו של מי שהיה ראש אגף-המיבצעים רב-אלוף רחבעם ("גאנדי") זאבי בתקופת כהונתו של הרמטכ"ל שר-אלוף (פילד-מארשל) יגאל אלון.

ככל שקרא אותו חבר-מערכת את ה- סיפור על אודי, הוא רותק יותר ויותר. תחילה רותק אותו הפער בין הדימוין למציאות - ההבדל בין אהוד דיין, כפי שיכול היה להיות, "ראש אגף המיבצ- עים" של צה"ל, לבין אודי שהתפרסם לאחרונה בפרשת ההקלטות.

אולם ככל ששקע בסיפור, גברה הת- עניינותו בתוכנו הפוליטי.

בכמה נקודות חשובות התאמתו הנ- בואות של הסיפור העיתוני בצורת מר- זרה. במרכז הסיפור עמד טיל גרעיני יש- ראלי - כימט בדיוק באותו מועד שבו פירסמה סוכנות-הביקור האמריקאית כי בידי ישראל 10 עד 20 פצצות גרעיניות. ושבועות-החדשות האמריקאי, "טיים", גי- לה כי במלחמת יום-הכיפורים כימטט וישראל עמדה להפעיל את הפצצות ה- גרעיניות שברשותה. מוזר שבדיוק באותו זמן - לפני כמה שבועות - מצא משה דיין, אביו של אודי, לנכון להעלות נושא זה על סדר-היום העולמי.

הכותב ב-1955 ניבא כי ב-1975 תימצא ישראל אחרי ארבעה סיבובים, כשהיא מתכוננת לסיבוב החמישי. זה נכתב עוד לפני הסיבוב השני, וזה התקיים ב- דיוק. אף שהסיבובים עצמם לא היו בדיוק לפי תוכניתו של הכותב, הרי מעני- יין שלפי נבואתו תגיע ישראל לשאר- אל-שייך. מעניין גם שבנבואתו של הכותב פרץ הסיבוב הבינעי ביגלל הפיכה מאור- נית בלבנון - דבר המוזכר בצורה מוזרה את האירועים הנוכחיים בארץ-הארזים. המערכת החליטה לתת לקוראים עצי- מם הזדמנות להשוות את הדימוין עם המציאות - והיא מעתיקה בעמודים הבאים את הסיפור המקורי כלשונו, ללא שינויים כלשהם, בעמוד המקורי.

הסיפור כולל עוד מרכיב אחד, הנראה ב-1976 באור שונה לגמרי מאשר ב- 1975 - האירורים.

באותם ימים עבד ב"העולם הזה" צעיר ממושק ובלתי-ידוע, שסיפק לנו לא- פעם אירורים לחומר המודפס, ציורי-שער, ועוד. שמו היה שמואל בק, אך מכיוון שהיה בשירות-החובה בצה"ל, ואסור היה לו לבצע עבודות מן הצד, הוא חתם על ציוריו בשם "ברתור".

במערכת ניבאו לו אז עתיד מזהיר - אך מילבדנו, לא יכול היה איש לנחש כי השם שמואל בק יכה גלים בעולם, ו- יבטיח מחיר של רבבות דולרים לציוריו. אגב, ב-1955 עדיין לא היו קיימות ה- מילים, "אירור", "עיתונות", ו"שילים".

גֶּפֶק טָבֵק
אמבטיה-בלבד!
לגברים, כמו
לגברים, כמו
שנשים אוהבות...

עץ הזית

השבוע בהגרלת כדור הזהב של מפעל הפיס

פרס ראשון 500,000 ל"י

פרס כדור הזהב 300,000 ל"י

פרס ראשון עשוי להצטבר ל: 800,000 ל"י

הערב בטלוויזיה תוצאות ההגרלה

